

Hyvinvointialueiden ohjausosasto

HUS-yhtymän vuoden 2026 lainanottovaltuuden muuttamista koskevan päätöksen valmisteluryhmä

Tausta ja valmisteluryhmän asettaminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain (615/2021) 2 § 4 momentin mukaan HUS-yhtymä on hyvinvointialueesta annetun lain 58 §:ssä tarkoitettu hyvinvointiyhtymä ja siihen sovelletaan muun muassa, mitä hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 15 ja 16 §:ssä säädetään.

Hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen tilikausittaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän lain 16 §:ssä tarkoitetun investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseksi.

Hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvosto muuttaa hyvinvointialueen lainanottovaltuutta, jos investointi on välttämätön hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lainsäädännössä edellytettyjen palvelujen turvaamiseksi eikä investointitarvetta voida kattaa muulla tavoin. Lainanottovaltuuden muuttamisesta voidaan päättää hyvinvointialueen hakemuksesta tai valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön tai sisäministeriön aloitteesta.

Valtioneuvosto teki 08.05.2025 päätöksen hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän lainanottovaltuuksista vuodelle 2026. Päätöksen mukaan HUS-yhtymällä ei ole lainanottovaltuutta vuodelle 2026.

HUS-yhtymä jätti 13.05.2025 valtiovarainministeriölle hakemuksen vuoden 2026 lainanottovaltuuden muuttamisesta, koska HUS-yhtymällä on välttämättömiä investointitarpeita palvelujen tuottamiseksi jatkuvuuden kannalta sekä lakisääteisten palvelujen turvaamiseksi, joita ei pystytä kattamaan valtioneuvoston päätöksen mukaisella lainanottovaltuudella. HUS-yhtymälle määritetty lainanottovaltuus, vuosikate tai taseen rahavarat eivät mahdollista investointisuunnitelmassa esitettyjen investointien rahoittamista kokonaan ilman lainanottovaltuuden nostamista.

Lain mukaan valtiovarainministeriö asettaa lainanottovaltuuden muuttamista koskevan päätöksen valmistelua varten valmisteluryhmän, johon valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäministeriö sekä asianomainen hyvinvointialue nimeävät edustajansa. Valmisteluryhmän tehtävänä on arvioida lainanottovaltuuden muuttamisen edellytyksiä, tarvittavan lainanottovaltuuden suuruutta sekä hyvinvointialueelle asetettavia ehtoja. Arviointi perustuu hyvinvointialueen taloutta ja toimintaa koskevan tiedon perusteella tehtyyn kokonaisarvioon.

Valtiovarainministeriö asetti 28.5.2025 HUS-yhtymän lainanottovaltuuden muuttamista koskevan päätöksen valmisteluryhmän. Valmisteluryhmän puheenjohtajana toimi johtava erityisasiantuntija Anna-Liisa Pasanen valtiovarainministeriöstä ja jäseninä olivat budjettineuvos Tero Tyni valtiovarainministeriöstä, erityisasiantuntija Jussi Lind (varajäsenenään erityisasiantuntija Suvi Mäklin) sosiaali- ja terveysministeriöstä, erityisasiantuntija Laura Honkonen sisäministeriöstä sekä investointijohtaja Tomi Kauppinen HUS-yhtymästä (varajäsenenään rahoituspäällikkö Aija Salomaa). Kutsuttuina asiantuntijoina valmisteluryhmä kuuli rahoituspäällikkö Aija Salomaata HUS-yhtymästä, erityisasiantuntija Timo Ukkolaa valtiovarainministeriöstä ja lääkintöneuvos Sirkku Pikkujämsää sosiaali- ja terveysministeriöstä.

Valmisteluryhmän toimikausi oli 02.06.–12.09.2025. Valmisteluryhmä kokoontui seitsemän kertaa.

Lainanottovaltuuden muuttamisen edellytykset

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusta koskevan lainsäädännön eduskuntakäsittelyssä tarkennettiin hyvinvointialueen lainanottovaltuuden muuttamisen edellytyksiä hallituksen esitykseen (HE 241/2020 vp) verrattuna. Perustuslakivaliokunta painotti perusoikeuksien toteuttamisvelvoitteeseen kuuluvaa valtion vastuuta huolehtia siitä, että hyvinvointialueilla on käytännön edellytykset suoriutua tehtävistään, ja totesi, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan oli syytä täydentää sääntelyä palvelutarpeiden edellyttämien investointien — laajasti ymmärrettynä — turvaamiseksi hyvinvointialueilla (PeVL 17/2021 vp). Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdotti lausunnon johdosta kiireellisyysedellytyksen poistamista. Valiokunta totesi mietinnössään (StVM 16/2021 vp), että tämän poiston myötä valtioneuvoston tulee muuttaa hyvinvointialueen lainanottovaltuutta aina, jos investointi on välttämätön hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lainsäädännössä edellytettyjen palvelujen turvaamiseksi eikä investointitarvetta voida kattaa muulla tavoin.

Valmisteluryhmä on arvioinut HUS-yhtymän sidotut, vuonna 2026 alkaviksi suunnitellut investoinnit ja investointeja vastaavat sopimukset painottuen etenkin suuriin yli 500 000 euron arvoisiin hankkeisiin.

Rakennusinvestoinnit

Jorvin sairaalan P-osan peruskorjaus

Jorvin sairaalan P-rakennusosan pohjoispääty on peruskorjattu vuosina 2018–2020. Eteläpääty on laajan rakennusteknisen peruskorjauksen ja koko talotekniikan uusimisen tarpeessa. Peruskorjausalueen tilat ovat osittain jo tyhjiillään rakennuksessa ilmenneiden kosteusvaurioiden vuoksi, jolloin toimintoja on jouduttu siirtämään väistötiloihin. Valtaosa lopuista tiloista tyhjenee toimintojen siirtyessä vuonna 2026 valmistuvaan Jorvin uudisrakennukseen. Peruskorjauksen jälkeen tiloihin on tarkoitus sijoittaa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen selviämishoitoasema, patologian obduktiotilat vainajien säilytystiloihin, rakennusosaa palvelevia teknisiä tiloja, kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen yksikkö, erikoissairaanhoidon vastaanotto- ja päiväsairaalan toimintoja sekä tiloissa nykyisinkin toimiva endoskopian yksikkö. Peruskorjauksen jälkeen nyt hajallaan olevia toimintoja voidaan keskittää, mikä parantaa ja tehostaa toimintaa ja henkilökunnan käytettävyyttä. Hankkeessa pystytään huomioimaan vastaanottotilojen muuttuva tarve digitalisaation ja etävastaanottojen lisääntyessä. Ilman peruskorjausta tilat jäisivät tyhjiksi Jorvin sairaala-alueen keskeisimmällä paikalla. Hankkeeseen liittyy laitteiden korvausinvestointeja, mutta laiteinvestointien määrä ei tule peruskorjauksen myötä merkittävästi kasvamaan. Hankkeen kustannusarvio vuosille 2026–2030 on 40 miljoonaa euroa.

Naistenklinikan B-osan peruskorjaus

Naistenklinikan päärakennus on otettu käyttöön vuonna 1934, ja se on suojeltu SR2 -suojelumerkinnällä. Rakennus korjataan vaiheittain vastaamaan nykyajan toiminta- ja tilavaatimuksia. Suunniteltu B-osan peruskorjaus on viimeinen vanhaa rakennusosaa koskeva peruskorjaus. Toiminta tällä hetkellä ja peruskorjauksen ajan on jakautunut rakennuksen kahteen siipeen (A, C). Naistentautien ja synnytysten toimintoja on jouduttu sijoittamaan vuokrakohteisiin. B-osan peruskorjauksen jälkeen osasta vuokratiloista voidaan luopua ja toiminta voidaan palauttaa Naistenklinikalle. Peruskorjauksessa uusitaan ilmanvaihto ja korjataan riskirakenteet, joiden on epäilty aiheuttaneen sisäilmahaittoja. Hankkeeseen ei kuulu suuria laiteinvestointeja. Peruskorjauksen jälkeen kaikki Naistenklinikan osat tukevat potilaslähtöistä ja kustannustehokasta toimintaa. Kerroskohtaiset osastokokonaisuudet mahdollistavat toimintojen keskittämisen, henkilökunnan joustavan liikkuvuuden sekä tukipalveluiden tehokkaan saatavuuden. Lisäksi tilamuutoksilla pystytään vastaamaan päivystystoiminnan ja päiväkirurgian lisääntyneeseen tilatarpeeseen mahdollistamalla mm. lisäpaikkojen käytön ruuhkatilanteissa sekä potilaspaikkojen lisäämisen. Hankkeen perusteluissa on

otettu huomioon alueen väestörakenteen muutos, palvelujen keskittämistarve Etelä-Suomen yhteistyöalueella. Kustannusarvio vuosille 2026–2029 on 37,4 miljoonaa euroa.

Infraan liittyvät korjaushankkeet ja hissien peruskorjaus

- Meilahden sairaala-alueen kuuden rakennuksen valaistussaneeraus. EU-direktiivin mukaisesti elohopeaa sisältävät T5- ja T8-loisteputkivalaisimet ovat poistuneet markkinoilta elokuussa 2023. Kuudessa kiinteistössä olevat valaisimet on tarkoitus korvata LED-valaisimilla (käyttöikä noin 15 vuotta), minkä yhteydessä rakennetaan myös valaistuksen ohjausjärjestelmä. Valaisimien vaihto pienentää sähkönkulusta ja tuottaa vuositasolla noin 300 000 euron säästön. Lisäksi valaisintehon lisäys mahdollistaa joustavamman käytön tiloille. Elinkaarensa päässä olevat loisteputkivalaisimet ovat myös turvallisuus- ja paloriski. Kustannusarvio vuosille 2026–2030 on 5,8 miljoonaa euroa.
- Väestönsuojan 2:n LVIS-peruskorjaus (ilmastoinnin peruskorjaus ja parannus; viemärien ja salaojien kunnostus; valaistuksen, turvatekniikan ja kulunvalvonnan uusiminen sekä pintojen ja kalusteiden uusiminen). Hanke jaksottuu vuosille 2026–2027.
- TN10:n eli lähes 65 vuotta sitten rakennettu Haartmaninkadun alittava tunnelin kautta kulkevat mm. HUSLABin putkipostit sekä näytelähetit. Tunnelin rakenteiden vahvistaminen parantaa pelastusajoneuvojen pääsyä tontille. Vahvistuksen yhteydessä uusitaan tunnelin veden- ja lämmöneristys. Hanke jaksottuu vuosille 2026–2028.
- Olosuhdevalvontajärjestelmän rakentaminen kriittisiin tiloihin, kuten leikkaussaleihin ja leikkausosastojen steriileihin varastoihin, ilmavarotoimipotilashuoneisiin sekä osaan välinehuollon tiloista on välttämätöntä tartuntavaarallisten mikrobien ja kontaminaatioiden leviämisen estämiseksi sekä aseptisen toiminnan varmistamiseksi. Hanke jaksottuu vuosille 2026–2027.
- Meilahden väestösuojatilojen (VSS1 ja VSS2) pukuhuoneiden toisen vaiheen peruskorjaus kuului vuoden 2024 investointiohjelmaan, mutta myöhemmin on tunnistettu tarpeita laajentaa peruskorjausta, mikä lisää kustannuksia vuosille 2025–2028 yhteensä 5,7 milj. euroa. Näihin kohdennettaneen erillisrahoitus vuonna 2026 eikä tällöin sisälly vuoden 2026 lainanottovaltuuteen.
- HUS-yhtymän kiinteistöissä on noin 330 hissiä, joiden keskimääräinen käyttöikä on 20 vuotta. Tarveselvityksessä on esitetty 15–16 hissien uusimista vuosittain vuosille 2026–2028. Hissien peruskorjaus tuo energiasäästöjä, varmuutta hissien käytölle, lisää potilasturvallisuutta ja mahdollistaa tulevaisuuden teknologioiden käyttöönoton hisseihin. Kustannusarvio vuosille 2026–2028 on 4,2 miljoonaa euroa.

Peijaksen sairaalan julkisivun ja viemäreiden peruskorjaus

Peijaksen sairaalan on suunniteltu julkisivun peruskorjaus- ja saneeraustarpeessa olevien viemäreiden sukitus siten, että viemäreiden elinkaari jatkuu vähintään 25 vuotta. Viemärien uusiminen ei ole mahdollista ilman pitkiä sairaalan käyttökatoja, rakenneavauksia ja tekniikan purkua. Peijaksen sairaalan julkisivun ja viemäreiden peruskorjaushankkeet jaksottuvat vuosille 2026–2028 ja niiden yhteinen kustannusarvio on 4,9 miljoonaa euroa.

Ohkolan sairaalan hissi

Ohkolan kuusikerroksisessa sairaalarakennuksessa on nykyisin 110 potilaspaikkaa, mutta vain yksi hissi. Oikeuspsykiatrian uudisrakennuksen (56 potilaspaikkaa) valmistuttua vuonna 2027 vanhassa rakennuksessa potilastoiminta jatkuu kolmella osastolla (60 potilaspaikkaa) ja rakennukseen sijoitetaan tukitoimintoja sekä toimintotiloja. Ohkolan vanhaan rakennusosaan suunniteltu toisen hissien rakentaminen on välttämätöntä esteettömyyden, potilasturvallisuuden ja toiminnan turvaamiseksi häiriötilanteissa. Hanke jaksottuu vuosille 2026–2027.

Hyvinkään sairaalan kulunvalvontajärjestelmän peruskorjaus

Hyvinkään sairaalan 90-luvulla asennetun kulunvalvontajärjestelmän salausominaisuudet ovat puutteelliset ja järjestelmän laajentaminen ja osittainen uusiminen on vaikeaa komponenttien yhteensopivuusongelmien takia. Kulunvalvontajärjestelmän uusimisen yhteydessä tarkastetaan ovien toiminta, järjestellään laitetilat, puretaan laitetiloista tarpeettomia kaapeleita sekä päivitetään järjestelmän dokumentointi ajan tasalle. Hanke jaksottuu vuosille 2026–2027.

Pienten, alle 500 000 euroa maksavien, rakennusinvestointien kokonaisuus sisältää lähinnä taloteknisiä korjauksia ja akuutteja remonttitarpeita. Investointitarpeet priorisoidaan ja toteutetaan tulosityksiköittäin 15 miljoonan euron raamissa. Investointeja vastaavat sopimukset koskevat Postitalon vuokrasopimusta.

Laiteinvestoinnit*ULS VideoEEG -laitteiston uusiminen*

Video-EEG-yksikössä tehdään kaikki HUS-yhtymän yli neljä tuntia kestävät video-EEG-tutkimukset. Lisäksi vaativat video-EEG-tutkimukset on Suomessa keskitetty KYSiin ja HUS-yhtymään. HUS-yhtymän video-EEG-yksikössä tutkimuksia tehdään viidellä rekisteröintilaitteella 270–300/vuosi. Osa tutkimuksista on useamman kuukauden jono. VideoEEG -laitteiston uusiminen on perusteltua, koska vanhan laitteiston huolto- ja korjauskustannukset ovat suuret eikä video-EEG-tutkimuksia voida korvata muilla tutkimuksilla. Tuoreen vaikeaa epilepsiaa

sairastavien hoitopolun mukaan video-EEG-tutkimusten tarve voi lisääntyä seuraavan viiden vuoden aikana.

Jorvin sairaalan angiografialaitteisto

Etelä-Suomen YTA-alueella vaativa elektrofysiologinen hoito on keskitetty HUS-yhtymän. Lisäksi erittäin vaativaa elektrofysiologista hoitoa tarvitsevat ohjataan HUS-yhtymään koko maasta. Myös Helsingin kaupungin syksyllä 2025 tapahtuva kardiologian erikoissairaanhoidon liikkeenluovutus HUS-yhtymälle tulee osaltaan ohjaamaan potilasvirtaa HUS-yhtymään. Elektrofysiologisten angiografialaboratorioiden käyttöaste elektrofysiologian osalta on ollut tavoitteen mukainen > 70 %. Vuonna 2026 alkavan Meilahden sairaalan toimenpidesiiven peruskorjauksen aikana Meilahden Sydänaseman kuudesta salista 1–3 salia on kerrallaan suljettuna, jonka vuoksi Sydänaseman potilastoimenpiteitä siirretään muille HUS-yhtymän Sydänasemille, joissa ei tällä hetkellä ole vaativia elektrofysiologisia toimenpiteitä varten varusteltua katetrisaatiolaboratoriota. Investointi on välttämätöntä toteuttaa, koska ilman sitä Meilahden toimenpidesiiven peruskorjauksen aikana elektrofysiologian toimenpidekapasiteetti laskisi, hoitoon pääsy heikkenisi ja hoitojonot kasvaisivat eikä hoitotakuu toteutuisi.

Syöpäkeskuksen PET-TT-laitteisto

HUS-yhtymä vastaa Uudenmaan alueella kaikista sädehoidoista sekä valtakunnan tasolla keskitetyistä erikoissädehoidoista. Uudenmaan alueella sädehoidettavien syöpätapausten ennustetaan kasvavan lähivuosina noin 2–3 % vuosivauhdilla. PET-kuvaukskapasiteetti on koko Uudenmaan alueella keskitetty kokonaan HUS-yhtymään. Tällä hetkellä koko Suomessa on 20 laitetta, joista kolme on HUS-yhtymässä. Nyt hankittava laite on neljäs ja täydentää HUS Kuvantamisen PET-kapasiteettia. Laite on tärkeä sädehoidon annossuunnittelun kannalta. Uusi PET-TT laite toimii myös sädehoidon TT-simulaattorin varalaitteena HUS-Kuvantamiskeskuksen laitteelle. Jos investointia ei tehdä, Syöpäkeskuksen sädehoitotoiminnan saatavuus ei parane eikä muihinkaan lisääntyviin PET-kuvantamistarpeisiin pystytä vastaamaan. Uuden laitteen käyttööotto edellyttää 2–3 röntgenhoitajan noin puolen erikoislääkärin ja sairaalafyysikon työpanosta.

Syöpäkeskuksen TT-simulaattori

Sädehoito-osastolle tulee vuosittain noin 6000 uutta sädehoitopotilasta ja pääsääntöisesti kaikki kuvataan kahdella TT-simulaattorilla. Määrä vastaa sädehoidettavien syöpätapausten määrää Uudenmaan alueella. Lisäksi pieni osa potilaista ohjataan HUS-yhtymään YTA- tai valtakunnallisen työnjaon mukaisesti. Kyseessä on toisen, 12 vuotta vanhan simulaattorin korvausinvestointi. Hankinnan yhteydessä remontoidaan kuvaushuone ja ohjaustila. Ilman investointia sädehoidon suunnittelukuvantamisen resurssi putoaisi 50 % mutta uudella laitteella ei varauduta ennustettuun tautitapausten kasvuun. Investointia ei voi lykätä vaarantamatta laitteen käyttöastetta.

Salvia-rakennuksen varastoautomaatiokokonaisuus

Lääkehuolto ja siihen kuuluva lääkkeiden jakelu on HUS Apteekin lakisääteinen tehtävä. YTA-alasopimusten mukaisesti HUS Apteekin Helsingin toimipiste toimittaa lääkkeitä kaikille Uudenmaan hyvinvointialueille, Helsingin kaupungille, HUS-yhtymälle sekä Puolustusvoimille ja hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin sopimuskumppaneille. Varastoautomaatio on kaikkein kustannustehokkain tapa toteuttaa sairaala-apteekin lääkejakelua HUS Apteekin mittakaavassa. Investoinnilla korvataan nykyisen elinkaarensa lopussa oleva laitteisto, jonka kapasiteetti on liian pieni nykyiseen tarpeeseen. Investoinnilla voidaan lisätä automaatiolla jaettavien lääkkeiden osuutta kaikista lääkkeistä. Laitteiston uusimatta jättäminen aiheuttaisi merkittävää häiriötä lääkehuollolle, ellei automaatteja korvata palkkaamalla uutta henkilöstöä. Investoinnin lykkääminen aiheuttaisi uuden Salvia-rakennuksen apteekin käyttöönoton ja aiheuttaisi lisäkustannuksia myöhemmin. Lääketoimituksen keskittämisen ja automaatioasteen nostamisella tavoitellaan 12 henkilötyövuoden vähentämistä nykytilanteeseen verrattuna.

Apteekin olosuhdevalvontajärjestelmä

Olosuhdevalvontajärjestelmällä valvotaan jatkuvatoimisesti viranomaismääräysten mukaisesti lääkevalmistuksessa ja varastoinnissa käytettävien tilojen ilmanpaine-eroja, lämpötiloja ja kosteutta sekä laminaarisuojakaappien hiukkasmääriä. Järjestelmä koostuu antureista, hiukkasmittareiden pumpuista, hälytysmerkkivaloista, järjestelmän keskuskapeista ja ohjausohjelmistosta. Hankintaan kuuluu asennus ja kvalifiointi dokumentaatioineen. Valvontajärjestelmä sijoitetaan HUS Apteekin uusiin tiloihin. Hankintaa ei ole sisällytetty rakennushankkeeseen, vaan se on määritelty käyttäjän laitehankinnaksi hankesuunnittelussa. Koko HUS Apteekin lääkkeenvalmistus edellyttää viranomaismääräysten mukaisen järjestelmän olemassaoloa. Vaihtoehtoiset toteutustavat olisivat keskitettyä valvontajärjestelmää kalliimpaa. Järjestelmä on hankittava apteekin uudisrakennuksen rakennusvaiheessa, jotta sen tekniset vaatimukset voidaan sisällyttää rakennuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Uudistiloja ei voida ottaa käyttöön ennen olosuhdevalvontajärjestelmän hyväksyttyä käyttöönottoa.

Pienet, alle 500 000 euron arvoiset laiteinvestoinnit muodostavat 15,49 miljoonan euron kokonaisuuden.

Oman taseen ulkopuoliset laitehankintayhtiön laiteinvestoinnit

Valmisteluryhmä kiinnitti huomiota HUS-yhtymän oman taseen ulkopuoliseen investointijärjestelyyn. Vuonna 2021 perustetun laitehankintayhtiön (omistusosuus: Tradeka-Yhtiöt Oy 60 %, HUS 40 %) tarkoituksena on ollut järjestää Diagnostiikkakeskuksen tarvitsemia laitehankintoja palveluna. Järjestelyllä on tavoiteltu hankintojen joustavuutta ja tuottavuutta, koska yhtiö ei ole sidottu

talousarvion vuotuisuusperiaatteeseen, ja hankintojen toteuttamista voidaan tehdä jatkuvana prosessina. Hankintamenettelyn sopimuskausi on 10 vuotta (vuoteen 2031 asti), jonka jälkeen sopimus on voimassa toistaiseksi enintään viisi vuotta. Sopimuskauden alussa järjestelyn kokonaisarvoksi arvioitiin 225 miljoonaa euroa.

Laitehankintayhtiölle toteutettavaksi suunnitellut investoinnit ovat osa HUS-yhtymän investointiohjelman. Yhtiön investointien valmistelu, budjetointi ja kilpailutus toteutetaan vastaavalla tavoin kuin muidenkin HUS-yhtymän laiteinvestoinnit. Käytännössä yhtiö rahoittaa hankintansa kaupallisen leasingrahoittajan kautta, johon kustannukseen lisätään yhtiön hallintokulut ja kate. Rahoituksen järjestäminen yhtiön kautta tulee näin suoraan HUS-yhtymän järjestämään leasingrahoitusta kalliimmaksi. Rahoituksen lisäksi muut yhtiölle kaavaillut palvelut (laitehankinnan tuki, hankintojen suunnittelun tuki, laitteiden käytön seuranta, hankinnan tekninen toteutus) eivät ole toistaiseksi toteutuneet. HUS-yhtymän tarkastuslautakunnan arviointimuistiossa 28.4.2022 todetaan, että laiteyhtiön valmistelussa ei tehty kattavaa arviointia yhtiöittämisen taloudellisista vaikutuksista ja riskeistä, joten HUS-yhtymän tulee seurata tiiviisti hankintajärjestelyn taloudellisia ja muita vaikutuksia.

Yhtiön kautta toteutettavilla hankinnoilla tavoitellaan vuosittain noin 10 miljoonan euron tasoa. Laitehankintayhtiön vuoden 2026 laiteinvestointeihin kuuluu eri yksiköihin sijoitettavia TT- ja magneettikuvauslaitteita. Laitehankintoihin on tehty kustannuksia vähentäviä muutoksia: kahden laitteen hankinnasta on luovuttu kokonaan ja kaikki listalla olevat magneettikuvauslaitteet on päätetty päivittää uushankintojen sijasta. Tästä koitunut säästö on huomattava.

Edellä kuvattu laiteinvestointien kokonaisuus on 33,37 miljoonaa euroa, josta HUS-yhtymän omaa taseeseen kuluien investointien osuus on 26,24 miljoonaa euroa ja HUS-yhtymän oman taseen ulkopuolisten laitehankintayhtiön laiteinvestoinnit ovat 7,13 miljoonaa euroa.

Tietohallintoinvestoinnit

Tietohallintoinvestointien kokonaisuus on 61,68 miljoonaa euroa, josta investointeja vastaavia sopimuksia on 54 miljoonaa euroa.

Tietohallinnon investointeja vastaavat sopimukset

Investointeja vastaavat sopimukset koostuvat Microsoft-lisensseistä ja Azure-pilvialustalla toimivista palveluista. Microsoft M365-lisenssit ovat HUS-yhtymän työntekijöille sekä palvelinlisenssit (Windows Server ja SQL Server). HUS-yhtymän Azure-pilvialustalla toimivista palveluista, joista suurimpia ovat Terveyskylä, Tietoallas ja Acamedic ja sopimus tulee olemaan kolmivuotinen. Valmisteluryhmä pyysi kiinnittämään huomiota Terveyskylän kehitys- ja ylläpitokustannusten jakautumiseen käyttäjien kesken.

Lääkehuollon toiminnanohjausjärjestelmä

HUS Apteekin toiminta on noin 35 % koko Suomen julkisesta lääkehuollosta. HUS Apteekin lääkehuollon toiminnanohjausjärjestelmällä hallitaan lähes kaikkia sairaala-apteekin lakisääteistä toimintaa. Tärkeimpiä osakokonaisuuksia ovat lääkkeiden hankinnat, tuoterekisterihallinta, varastointi, toimitus ja lääkkeiden valmistus. HUS Apteekin toiminnanohjausjärjestelmä tuottaa lääkerekisteritietoa mm. potilastietojärjestelmille. Toiminnanohjausjärjestelmä integroituu kymmeniin muihin järjestelmiin sekä tulevaisuudessa yhä enenevässä määrin valtakunnallisiin lääketietojärjestelmiin. Järjestelmä toimii HUS Apteekin asiakkaiden, kaikkien Uudenmaan ja Kymenlaakson hyvinvointialueiden hoitoyksiköiden sekä Helsingin kaupungin lääkkeiden tilausportaalina. HUS Apteekin toiminnanohjausjärjestelmään on YTA-tasolla liittymisoptio. Kyseessä on korvausinvestointi, koska nykyinen, 2000-luvun alussa käyttöön otettu toiminnanohjausjärjestelmä ei tue enää toimintaa eikä integroidu tehokkaasti modernin teknologian kanssa. Mobiilikäyttöinen järjestelmä mahdollistaa tehokkaamman toiminnan ja jatkuvuuden turvaamisen. Lisäksi uuden järjestelmän odotetaan muokkautuvan paremmin tuleviin standardeihin ja hyödyntävän tekoälyä ja robotiikkaa. Tuottavuuden näkökulmasta manuaalisia prosesseja pyritään automatisoimaan järjestelmämuutoksen myötä. Uuden järjestelmän käyttöönotto tulisi ajoittaa ennen HUS Apteekin uudisrakennukseen siirtymistä. Investointiin liittyy toimittajariippuvuusriski. Investoinnilla ei arvioida olevan vaikutuksia henkilöstöön eikä kustannusten kasvuun. Hankinta voidaan toteuttaa vuosina 2026–2029.

Lääkkeiden varastonhallintajärjestelmä

HUS Apteekki tuottaa lääkehuoltopalvelut Apotti-potilastietojärjestelmää käyttäville organisaatioille, mikä mahdollistaa sähköisen lääkkeiden varastonhallintajärjestelmän käyttöönoton kaikkien näiden organisaatioiden hoitoyksiköissä. HUS Apteekki vastaa lääkevalikoimiin ja –hankintoihin liittyvistä määrittelyistä Apotissa. Apotin WillowInventory-moduuli on todettu kustannustehokkaaksi ratkaisuksi. Investointikustannukset koostuvat Apotin uuden toiminnallisuuden käyttöönotosta. Investoinnilla on tarkoitus korvata tällä hetkellä käytössä olevia älylääkekaappeja, joiden leasing-aika on päättynyt tai päättymässä. Sähköinen lääkkeiden varastonhallintajärjestelmä varmistaisi potilasturvallisuutta ja vähentäisi uusien älylääkekaappien tarvetta, jolloin voidaan säästää älylääkekaappihankinnoissa ja älylääkekaappien ylläpito- ja huoltokuluissa. Lisäksi järjestelmä vapauttaisi henkilöstön työaikaa muihin työtehtäviin ja mahdollistaisi hoitoyksiköiden lääkevarastojen optimoinnin, mikä vähentäisi lääkehävikkiä. Hankinta olisi perusteltua myös YTA-näkökulmasta, koska myös Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson hyvinvointialueet voidaan integroida järjestelmään. Investointi toteutetaan vuoden 2026 aikana.

Rakennushankkeiden ict-varustelu

Naistenklinikan B-osan sekä Meilahden tornisairaalan peruskorjaushankkeisiin liittyy myös ict-varustelu, jotka sisältyvät tietohallinnon investointikokonaisuuteen. Kyseiset tietohallintoinvestoinnit ja ict-varustelu toteutetaan rakennushankkeiden edetessä ja sijoitettuna niiden aikatauluihin. Ict-varustelut toteutetaan vuosien 2026–2032 aika ja varusteluhankkeiden yhteissumma on 2,03 miljoonaa euroa.

Lisäksi kokonaisuuteen kuuluu pieniä, alle 500 000 euron arvoisia, tietohallintoinvestointeja kolmen miljoonan euron edestä.

Kaikki tässä raportissa esitetyt investoinnit ovat valmisteluryhmän käsityksen mukaan välttämättömiä HUS-yhtymän järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lainsäädännössä edellytettujen palvelujen turvaamiseksi. Investointitarpeita ei myöskään arvioitu voitavan kokonaan kattaa muulla tavoin tulorahoituksella, rahavaroilla, avustuksilla tai omaisuuden luovutustuloilla.

Yhteenvedo HUS-yhtymän vuoden 2026 lainanottovaltuuden muutosesitykseen sisältyvistä investoinneista ja niistä vastaavista sopimuksesta on esitetty alla olevassa taulukossa.

	Investoinnin arvo 1 000 euroa	
	Pysyvät vastaavat	Investointeja vastaavat sopimukset
Rakennusinvestoinnit	111 970	1 900
Jorvin sairaalan P-rakennusosan pohjoispäädyn peruskorjaus	40 000	
Naistenklinikan B-osan peruskorjaus	37 400	
HUSin eri kiinteistöjen infraan liittyvät korjaushankkeet, hissien peruskorjaus ja rakentaminen	19 570	
Pienet rakennusinvestoinnit (< 500)	15 000	
Vuokrasopimukset		1 900
Laiteinvestoinnit	26 240	7 130
ULS VideoEEG -laitteiston uusiminen	10 750	
Jorvin sairaalan angiografialaitteisto		
Syöpäkeskuksen PET-TT-laitteisto		
Syöpäkeskuksen TT-simulaattori		
Salvia-rakennuksen varastoautomaatiokokonaisuus		
Apteekin olosuhdevalvontajärjestelmä		
Pienet laiteinvestoinnit (< 500)	15 490	

Laitehankintayhtiön laiteinvestoinnit		7 130
Tietohallintoinvestoinnit	7 680	54 000
Lääkehuollon toiminnanohjausjärjestelmä	4 680	
Lääkkeiden varastonhallintajärjestelmä		
Rakennushankkeiden ict-varustelu		
Pienet tietohallintoinvestoinnit (< 500)	3 000	
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet		54 000
Yhteensä	145 890	63 030
Investoinnit ja investointeja vastaavat sopimukset yhteensä		208 920

Tarvittavan lainanottovaltuuden suuruus

Valmisteluryhmä esittää, että HUS-yhtymän lainanottovaltuus vuonna 2026 alkaviin sidottuihin investointeihin ja investointeja vastaaviin sopimuksiin olisi 208 920 000 euroa, jota HUS-yhtymä voi käyttää pitkäaikaisen lainan nostamiseen.

HUS-yhtymälle asetettavat ehdot

Lainanottovaltuuden muuttaminen johtaa HUS-yhtymän lainanhoitokykyä suurempaan lainamäärään. Tämän vuoksi valmisteluryhmä esittää lainanottovaltuuden muuttamiselle ehtoja.

- Lainanottovaltuutta on mahdollista käyttää ainoastaan edellä raportissa esitettyihin investointeihin ja investointeja vastaaviin sopimuksiin, jotka ovat hyvinvointialueesta annetussa laissa tarkoitettulla tavalla välttämättömiä HUS-yhtymän järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lainsäädännössä edellytettyjen palvelujen turvaamiseksi. HUS-yhtymän tulee varmistaa ennen ao. investointien ja investointeja vastaavien sopimusten toteuttamista niiden laissa edellytetty välttämättömyys sekä se, että investointitarvetta ei voida kattaa muulla tavoin kuten pitkäaikaisen lainan sijaan rahavaroilla, avustuksilla, hankerahoituksella tai muulla rahoituksella.
- HUS-yhtymän tulee selvittää laitehankintayhtiön kanssa tehdystä sopimuksesta irtautuminen ja sen kustannusvaikutukset ja varmistaa, että hankinnat tulevat toteutetuksi kokonaistaloudellisesti edullisimmalla tavalla.
- HUS-yhtymä toimittaa valtiovarainministeriölle 30.01.2026 mennessä suunnitelman tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteistä, jotka varmistavat HUS-yhtymän lainanhoitokyvyn pitkälläkin aikavälillä ja turvaavat lakisääteiset palvelut. Suunnitelma tulee käydä läpi Helsingin kaupungin ja Uudenmaan hyvinvointialueiden kanssa HUS-yhtymän yhtymähallituksessa ja yhtymäkokouksessa. Suunnitelman tulee sisältää vuosittaiset tuottavuutta parantavat toimenpiteet ja rahamääräiset lainanhoitokykyä kuvaavat tavoitteet,

joiden toteutumista on mahdollista seurata. Valtiovarainministeriö voi hylätä suunnitelman tai edellyttää sen täydentämistä, jos on ilmeistä, että toimenpiteet eivät ole riittäviä lainanhoitokyvyn varmistamiseksi. Ilmoitus suunnitelman hylkäämisestä tai tarpeesta täydentää suunnitelmaa tulee antaa HUS-yhtymälle 17.02.2026 mennessä. HUS-yhtymä voi täydentää suunnitelmaa valtiovarainministeriön käsittelyn perusteella 31.03.2026 mennessä. Valtiovarainministeriö voi pyytää HUS-yhtymää raportoimaan suunnitelman toteutumisesta puolivuositain.

Muita näkökulmia

HUS-yhtymän tulee toimittaa päivitetty investointisuunnitelma sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle hyvinvointialueista annetun lain 16 §:n mukaisesti hyväksyttäväksi.

Hyvinvointialueesta annetun lain 123 §:n mukaan valtiovarainministeriö voi käynnistää hyvinvointialueen arviointimenettelyn, jos hyvinvointialueen lainanottovaltuutta muutetaan. Mainittua lain kohtaa sovelletaan myös HUS-yhtymään.

Helsingissä 2.9.2025

Anna-Liisa Pasanen

Tero Tyni

Jussi Lind

Laura Honkonen

Tomi Kauppinen